

DE SAMMEN HÆNGENDE BÅND MEDBOGERSKAB

AFSNIT A - ARBEJDSPØRGSMAÅL
AFSNIT B - CITATER TIL DISKUSSION
AFSNIT C - REFERENCER

Udarbejdet af

Professor Dominique Bouchet

Institut for Marketing og Management
Syddansk Universitet
dom@sam.sdu.dk

AFSNIT A:
ARBEJDSSPØRGSMAÅL

01	I filmen forklares, hvor vigtigt det er at indøve de konkrete fremgangsmåder, som bringer én i stand til at kunne håndtere hverdagen og arbejdsmarkedet. Hvilke konkrete fremgangsmåder og hvilke særlige kontekster kan du – eller I – selv formidle til hvilke typer af nyligt tilkomne borgere?
02	Hvad skal synliggøres mest for de nyankomne?
03	Hvordan skelner man mellem formelle og uformelle fremgangsmåder. Hvorfor er det relevant for integrationsarbejdet?
04	Forhold dig kritisk til filmens budskab om, at arbejde for integration er at arbejde for medborgerskabet, og at det indebærer, at man synliggør de grundprincipper og grundværdier, som definerer demokratiet.
05	Hvad består det samfundsmæssige bånd af i et demokrati? Hvordan kan man pege på det fælles? På det som forbinder?
06	Hvordan kan man hjælpe indvandrere fra mere traditionelle samfund til at kunne se, at der findes et styrende princip og et minimum af konsensus, som ønskes respekteret blandt de righoldige muligheder og virvaret af mulige adfærdsmønstre?
07	Hvorfor skal det tilstræbes, at lighed og frihed ikke forbliver på det formelle plan, men bliver mærkbare i de sociale relationer? Hvad betyder det for integrationsarbejdet?
08	Hvad betyder retssikkerhed, og hvad indebærer det?
09	I filmen udtaler en kvinde, at man kan leve uden mand i Danmark. Hvorfor er det bemærkelsesværdigt? Hvad kan man lære af det med henblik på integrationsarbejdet?
10	I filmen ses det, hvordan etnisk konsulent Steen Christensen fra Odense Kommunes Etnisk Jobteam giver krammere. Hvad kan man lære af det?
11	Tove Christensen, leder af Samkurser, understreger betydningen af at kunne aflæse de situationer, man kommer i. Hun omtaler kulturelle misforståelser. Noget som kan betyde, at man ikke kan beholde sit arbejde eller kan blive opkvalificeret. Kan du huske eksemplet? Har du selv andre eksempler? Hvad kan du og dine kolleger bruge disse eksempler til i integrationsarbejdet? Har du set filmen, som omhandler netop kulturelle misforståelser?
12	Kim Nguyen, daglig leder af Den Frie Rådgivning, tilstræber at tilbyde hjælp til måder at koble sig til samfundet på. Rubricér fremgangsmåder, som du kender til. Overvej deres betydning og anvendelighed.
13	I visse scener fra filmen har du nok bemærket, at der gives udtryk for følelser, og at kropssprog benyttes på forskellig vis. Gå tilbage til scenen, hvor kursusdeltagerne omtaler Danmark som et demokrati. Nogle af deltagerne griner, andre er ligefrem rørt, når de omtaler det. Hvad kan man lære af det i forbindelse med integrationsarbejdet?

14	Jobkonsulent Steen Christensen forklarer, at alt for mange indvandrere stadig opfatter sig selv som gæster her i landet og stadig føler, at ansvaret ligger hos forvaltningen. "For at nå frem til et aktiv medborgerskab bliver vi nødt til at få folk til at forstå, at de ikke er gæster" siger han. Hvordan kan det være – tror du – at man har fundet det nødvendigt at introducere begrebet 'aktivt medborgerskab'? Hvilke fremgangsmåder vil du selv foreslå, for at lette adgangen til medborgerskab?
15	Hvordan defineres en 'institution' i filmen?
16	Opsøgende medarbejder Abdel Salem argumenterer for foreningslivets betydning. Drøft fordele og ulemper ved forskellige typer fritidsaktiviteter og måden, de organiseres på.
17	Hvordan reagerede du på, at den type fritidsaktiviteter, som vises i filmen, er kampsport? Analysér din reaktion.
18	Fordele og ulemper ved fælles madlavningsarrangementer? Hvordan kan man sikre sig det største udbytte, hvad integrationen angår?
19	Dorthe Tostenæs, souschef for børnehaven Mågebo, argumenterer for, at man åbner børnehaver om aftenen til sociale arrangementer til fordel for integrationen. Forhold dig til denne strategi.

AFSNIT B:

CITATER TIL DISKUSSION

20	<p>"Der er to måder, hvorpå vi som individer kan indgå i sociale sammenhænge. Som regel gør vi det kun på den ene måde, men vi kan gøre det på begge. Vi kan tilhøre gruppen, og vi kan melde os ind i den. Et tilhørsforhold til gruppen karakteriseres af individets næsten betingelsesløse trofasthed over for fællesskabet, en næsten kritikløs overtagelse af dettes normer og en accept af primært at blive defineret som medlem af gruppen på godt og ondt. (...) At melde sig ind i en gruppe, derimod, kræver overvejelser og er i højere grad en viljesakt. (...) Når man tilhører en gruppe, er det væsentlige, at man er ét med gruppen, føler sig identisk med den og beskyttet af den. Deltager man derimod i en gruppe, er det, der tæller, de mål, man håber at kunne opnå ved at deltage. (...) Faren ved det betingelsesløse tilhørsforhold består i, at man i sin iver efter at føle sig ét med andre forsøger at få det til at se ud, som om de bånd, der forener os, er 'naturlige' (og ikke beror på en overenskomst, traditionen, og derfor er foranderlige). Eller sagt på en anden måde: Det er naturligt, at mennesker lever i et samfund, men den konkrete udformning af et samfund, dets love, grænser osv., er aldrig naturlig. Den er altid noget, som er skabt af mennesker".</p> <p>Fernando Savater. <i>Den politiske brødrister. En bog om politik.</i> Oversat af Annette Rosenlund. København: Gyldendal. 1996(1992), ss. 108-111.</p> <p>Udtrykket 'melde os ind' & 'deltager' er omtrentlige oversættelser. I den spanske originaltekst står der 'participar' og 'participación'. Pertenecer vs Participar eller Pertenencia vs Participación henviser til forskellen mellem tilhørsforhold og medbestemmelse. (DBs anmærkning)</p>
21	<p>"Menneskehedens samhörighed og solidaritet kan ikke bestå af en universel aftale om en religion, eller en filosofi, eller en regeringsform, men i troen på, at mangfoldigheden peger på en Enhed, som forskelligartetheden tilslører og afslører på samme tid."</p> <p>Hannah Arendt. <i>Men in dark times.</i> New York: Harvest Book. 1968, s. 90. (Oversat af DB fra engelsk original)</p>

<p>22</p>	<p>”Til trods for, at det skulle føle sig sådan ifølge den gældende lovgivning, vil individet ikke føle sig frit, så længe diskrimineringen mellem den etniske gruppe, det tilhører, og den øvrige flertalsgruppe fortsat varer ved. Så længe det ikke føler et reelt tilhørsforhold til den stat, som det i princippet tilhører, vil det ikke få reel adgang til den positive frihed, som den politiske medbestemmelse udgør.”</p> <p>Raymond Aron. <i>Essai sur les libertés</i>. Paris: Calmann-Lévy. 1976 (1965), s. 87. (Oversat af DB fra fransk original)</p>
<p>23</p>	<p>”Demokratiet er minimalistisk i sin moral og maksimalistisk i sin tolerance. Andre ville sige: at det eneste, som ikke tolereres, er intolerancen, men der er jo en grænse for tolerancen, og det er den grænse – eller rettere det princip, som tegner og styrer grænsen –, som integrationsarbejdet skal gøre synlig.</p> <p>Det princip, som tegner og styrer grænsen for, hvad der kan tolereres i samfundet, er jo det demokratiske princip om, at alle skal kunne leve i fred med hinanden. Det demokratiske princip kan faktisk siges at være et integrationsprincip. Det er nemlig værdt at bemærke, at når et fællesskab vælger at konstituere sig som demokrati, betyder det, at alle skal opfatte sig selv – og skal opfattes af andre – som samfundsborgere. Der er ikke nogen, som er mere borgere end andre i et demokrati, eller ikke nogen, der er mere lige end andre, som George Orwell ville have sagt.</p> <p>Det demokratiske samfunds fornemste opgave kan således siges at være at integrere alle samfundsmedlemmer via deres deltagelse i videreudviklingen af værdier, fremgangsmåder og institutioner, hvor borgerretten kan udfolde sig. Alle: dvs. også dem som holder fast på traditionen, dvs. også dem, som helst så, at netop deres religion skulle være kernen i samfundet. Den politiske integration af de mangfoldige typer borgere sker ved systematisk at overskride enhver form for særinteresser, hvad enten det er historiske, religiøse eller sociale. Det indebærer ikke, at det altid lykkes, men at det altid er samfundets fornemste mål.”</p> <p>Dominique Bouchet. ”Det tabte bånd” kapitel 8, 2. afsnit” af det 200 minutter lange foredrag, <i>De sammenhængende bånd</i>, som også kan ses på nettet.</p>
<p>24</p>	<p>”Dialog er det grundlæggende princip bag det demokratiske. Demokratier opretter principper og regler, som sikrer respekten for individualitet og brogethed, selvom de skulle være i mindretal. Demokratiet er altså ikke bare et flertalsstyre; det indebærer nødvendigvis plads og ytringsfrihed til alle slags mindretal. Mangfoldighed og kompleksitet er det, som puster liv i demokratiet. Demokratiets grundlag er ikke fravær, men et konstant nærvær af konflikter og modsætninger. Demokratiet udgør de spilleregler, som sikrer at disse konflikter og modsætninger kan komme til udtryk og kan reguleres, og det gøres ved at kanalisere dem til debatten i demokratiske forsamlinger og forhandlinger.</p> <p>Demokratiet lever ligefrem af den uorden, som de individuelle friheder nødvendigvis må skabe, men på betingelse af, at de holder sig inden for det minimum af begrænsninger, som – på det givne tidspunkt – er sat af de folkevalgte forsamlinger. Demokratiet lever af allehånde konflikter under forudsætning af, at disse respekterer de permanente spilleregler og de demokratiske valgs midlertidige dom.”</p> <p>Edgar Morin. <i>Europæisk kultur. På vej mod en ny bevidsthed</i>. På dansk ved Jesper Tang (Her revideret efter fransk original af DB). København: Gyldendal. 1988(1987), ss. 201-202.</p>

AFSNIT C:

UDVALGTE REFERENCER

En længere bibliografi findes på Dominique Bouchets hjemmeside.

Agamben, Giorgio. 1993 (1990). *The coming community (La comunità che viene)*. Minneapolis, London: University of Minnesota Press.

Arendt, Hannah. 1968. *Men in dark times*. New York: Harvest Book.

Aron, Raymond. 1976. *Essai sur les libertés*. Paris: Calmann-Lévy (Collection Pluriel).

Aron, Raymond. 2003. *Politikkens væsen*. Udvalgte essays 1944-76 på dansk ved Trine Engholm Michelsen. København: Museum Tusulanums.

- Balandier, Georges.** 2005. *Le grand dérangement*. Paris: Presses Universitaires de France.
- Balibar, Étienne.** 1996. "Fictive ethnicity and ideal nation." Pp. 164-168 in *Ethnicity*, edited by John Hutchinson and Anthony D. Smith. Oxford: Oxford University Press.
- Barth, Fredrik (Ed.).** 1969. *Ethnic groups and boundaries. The social organization of culture difference*. Bergen: Universitetsforlaget.
- Baubérot, Jean.** 2004. *Laïcité 1905-2005, entre passion et raison*. Paris: Seuil.
- Bauman, Zygmunt.** 1991. "A case study in the sociology of assimilation I: Trapped in ambivalence & II: The revenge of ambivalence." Pp. 102-196 in *Modernity and ambivalence*, edited by Zygmunt Bauman. Cambridge & Oxford: Polity Press, Basil Blackwell Ltd.
- Baumann, Gerd.** 1997. "Dominant and demotic discourses of culture: Their relevance to multi-ethnic alliances." Pp. 209-225 in *Debating cultural hybridity. Multi-cultural identities and the politics of anti-racism*, edited by Pnina Werbner and Tariq Modood. London & New Jersey: Zed Books.
- Beck, Ulrich, Anthony Giddens and Scott Lash.** 1994. *Reflexive modernization. Politics, tradition and aesthetics in the modern social order*. Cambridge: Polity Press.
- Bluitgen, Kåre.** 2002. *Til gavne for de sorte. Om tilslørede øjne i den danske indvandrerebat*. København: Centrum.
- Bouchet, Dominique.** 1995. "Marketing and the Redefinition of Ethnicity." Pp. 68-104 in *Marketing in a Multicultural World. Ethnicity, Nationalism, and Cultural Identity*, edited by Janeen Arnold Costa and Gary J. Bamossy. Thousand Oaks - London - New Delhi: Sage.
- Castoriadis, Cornelius.** 1991. *Philosophy, Politics, Autonomy. Essays in political philosophy*. Edited and translated by Ames Curtis. New York & Oxford: Oxford University Press.
- Hutchinson, John, and Anthony D. Smith (Eds.).** 1996. *Ethnicity*. Oxford: Oxford University Press.
- Ignatieff, Michael.** 1998. "Nationalism and ethnicity." Pp. 259-265 in *Classic and contemporary readings in sociology*, edited by Ian Marsch, Rosie Campbell, and Mike Keating. Harlow, United Kingdom: Longman.
- Järvinen, Margaretha.** 2004. *Hjemløse flygtninge og indvandrere*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Juhl, Carsten.** 2007. "Det retsegaltære perspektiv. Om absolut gæstfrihed. Kapitel 17 in." Pp. 275-284 in *Globalæstetik. Verdensfølelsen og det kosmopolitiske perspektiv (Den Æstetiske Fordring III)*, edited by Carsten Juhl. København: Billedkunstskolernes Forlag.
- Kriegel, Blandine.** 1998. *Propos sur la démocratie. Essais sur un idéal politique. Les chemins de l'État*. 3. Paris: Descartes et Cie.
- Kristeva, Julia.** 2003. *Lettre au président de la République sur les citoyens en situation de handicap, à l'usage de ceux qui le sont et de ceux qui ne le sont pas*. Paris: Fayard.
- Kymlicka, Will.** 1992. *Contemporary political philosophy. An introduction*. Oxford: Clarendon Press.
- Kymlicka, Will.** 1995a. *Multicultural citizenship. A liberal theory of minority rights*. Oxford & New York: Clarendon Press / Oxford University Press.
- Kymlicka, Will.** 1995b. *The rights of minority cultures*. Oxford & New York: Oxford University Press.
- Laurence, Jonathan, and Justin Vaisse.** 2006. *Integrating Islam. Political and religious challenges in contemporary France*. Washington D.C.: Brookings Institution Press.
- Lefort, Claude.** 1988. *Democracy and Political Theory*. Translated by David Macey. Cambridge UK: Polity Press.
- Manent, Pierre.** 1998. *Modern liberty and its discontents*. Edited and translated by Daniel J. Mahoney and Paul Seaton. Lanham, Boulder, New York, Toronto, Oxford: Rowman & Littlefield Publishers.
- Manent, Pierre.** 1998 (1994). *The city of man. Princeton, New Jersey: Princeton University Press*.
- Mouffe, Chantal.** 1997 (1996). "Democratic identity and pluralist politics." Pp. 393-413 in *Cultural Pluralism, Identity, and Globalization*, edited by Luiz E. Soares. Rio de Janeiro: Conjunto Universitário Candido Mendès.
- Mouritsen, Per and Knud Erik Jørgensen (Eds.).** 2008. *Constituting communities. Political solutions to cultural conflict*. London: Palgrave.
- Olwig, Karen Fogh and Karsten Pærregaard (Eds.).** 2007. *Integration. Antropologiske perspektiver*. Copenhagen: Museum Tusulanums Forlag.
- Østergaard, Bent.** 2007. *Indvandrene i Danmarks historie. Kultur- og religionsmøder*. Odense: Syddansk Universitetsforlag.
- Peña-Ruiz, Henri.** 2003. *Qu'est-ce que la laïcité?* Paris: Gallimard (Collection Folio Actuel N. 104).
- Poutignat, Philippe.** 1994. "La problématique de l'ethnicité: du group ethnique à l'organisation sociale des différences culturelles." Pp. 147-159 in *Cultures ouvertes, sociétés interculturelles. Du contact à l'interaction*, edited by Claudine Labat and Geneviève Vermès. Paris: L'Harmattan.
- Savater, Fernando.** 1996 (1992). *Den politiske brødrister. En bog om politik*. Oversat af Annette Rosenlund (Política para Amador). København: Gyldendals Bogklubber.
- Schanz, Hans-Jørgen.** 2008. *Modemitet og religion*. Aarhus Universitetsforlag.
- Schnapper, Dominique.** 1991. *La France de l'intégration. Sociologie de la nation en 1990*. Paris: Gallimard.
- Schnapper, Dominique.** 1992. *L'Europe des immigrés: essai sur les politiques d'immigration*. Paris: François Bourin.
- Schnapper, Dominique.** 1994. *La communauté des citoyens. Sur l'idée moderne de nation*. Paris: NRF Essais Gallimard.
- Schnapper, Dominique.** 2007. *Qu'est-ce que l'intégration ?* Paris: Folio/Actuel.
- Shils, Edward.** 1975. "The integration of society." Pp. 48-90 in *Center and periphery. Essays in macrosociology*, edited by Edward Shils. Chicago and London: The University of Chicago Press.
- Sjørnslev, Inger.** 2007. "Integrationens paradoks og den kulturelle træghed." Pp. 131-151 in *Integration. Antropologiske perspektiver*, edited by Karen Fogh Olwig and Karsten Pærregaard. København: Museum Tusulanums Forlag.
- Sørensen, Nils Arne (Ed.).** 1995. *European Identities. Cultural Diversity and Integration in Europe since 1700*. Odense: Odense University Press.
- Thorup, Mikkel, Hans-Jørgen Schanz, and Mehdi Mozzafari.** 2007. *Totalitarisme. Venskab og fjendskab*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.
- Weber, Max.** 1996. "The origins of ethnic groups." Pp. 35-40 in *Ethnicity*, edited by John Hutchinson and Anthony D. Smith. Oxford: Oxford University Press.
- Weil, Patrick (Ed.).** 2007. *Politiques de la laïcité au XXIème siècle*. Paris: Presses Universitaires de France.
- Weil, Patrick.** 2008. *Liberté, égalité, discriminations. L'identité nationale au regard de l'histoire*. Paris: Grasset.
- Young, Iris Marion.** 2002. *Inclusion and democracy*. Oxford & New York: Oxford University Press.